

Висновки. Тож, в нинішніх умовах розвитку ринкових відносин в Україні саме експортно-імпорتنий маркетинг є найважливішою формою маркетингу для виходу вітчизняних підприємств АПК на зовнішні ринки. Міжнародні ринки ставлять високі вимоги до запропонованих на них товарів, їхнього сервісу, ціни, реклами тощо. В зв'язку з цим в роботі запропоновано трансформувати модель комплексу маркетингових засобів "4р" в модель "5р", що дозволить підвищити конкурентоспроможність національного продукту на зовнішньому ринку. Особливої значимості набуває процес формування комплексу засобів з підвищення ефективності зовнішньоторгівельної маркетингової діяльності підприємств АПК України.

Список використаних джерел:

1. Брагінець Н.В., Ткаченко В.Г., Богачев В.И. Основы маркетинговой деятельности фирмы: Учебн. пособ.. – Луганск: "Книжковий світ", 2000. – 236с.
2. Гаркавенко С.С. Маркетинг: Підручник. – К.: Лібра, 2004. – 712 с.
3. Державна цільова програма розвитку українського села на період до 2015 року, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 19 вересня 2007р. № 1158.
4. Каніщенко О.Л. Міжнародний маркетинг: теорія і господарські ситуації: Навч. посіб. – 2-ге вид., переробл. – К.: ІВЦ "Видавництво "Політехніка", 2004. – 152 с.
5. Косенков С.И. Маркетинг в схемах: Учебно-методическое пособие. – Х.: Издательский Дом "ИНЖЭК", 2003. – 168 с.
6. Украины в условиях рыночных трансформационных процессов/ Монография. Под общ. ред. проф. В.Г.Ткаченко и проф. В.И.Богачева. – Ровеньки, 2007. – 337
7. Електронний ресурс <http://dspace.snu.edu.ua:8080/jspui/bitstream>.

Рецензент – д.е.н., доцент Писаренко В.В.

УДК 336.649

**ЛІЗИНГ ЯК ОСНОВНИЙ МЕТОД ДОВГОСТРОКОВОГО
КРЕДИТУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ**

*Краснікова О. М., к.е.н., доцент; Юрин О. О., магістрант
Полтавська державна аграрна академія*

Розглянуто роль лізингу в стимулюванні інноваційних процесів. Визначено його особливості та переваги використання; обґрунтовано важливість розвитку лізингу як методу забезпечення відтворення основних засобів та як методу довгострокового кредитування підприємств. Запропоновано напрями підвищення ефективності лізингового інвестування. Обґрунтовано та доведено, що лізинг є потужним фінансовим інструментом інвестування розвитку економіки загалом. Досліджено основні напрями державного регулювання й розвитку лізингового інвестування в Україні.

The role of leasing in stimulating innovation processes. Determined its features and advantages of , proved the importance of leasing as a method of ensuring the reproduction of fixed assets and as a method of long-term lending . Directions improve the efficiency of leased investment. Proved and proved that leasing is a powerful financial instrument for investing overall economic development. The basic directions of state regulation and leasing of investment in Ukraine.

Постановка проблеми. Україна на момент проголошення незалежності визначалася як держава із сильною індустріальною базою та високим науково-технічним потенціалом. Але ці досягнення країна мала більше двадцяти

років тому назад. Якщо ж розглядати питання науково-технічного потенціалу країни сьогодні, то воно є досить проблемним. В першу чергу, проблема в тому, що вітчизняне виробництво у технологічному аспекті відстає від розвинутих країн на 20-30 років.

Лізингові операції і їх роль при фінансуванні інвестиційної діяльності підприємств підвищуються з кожним роком. Насамперед, лізинг — це форма інвестування, один з каналів надходження засобів до підприємств. Тому саме лізинг можна розглядати як один з найдієвіших способів виходу з кризи. Ось чому глибоке наукове опрацювання інвестиційних можливостей лізингових операцій в сучасних умовах розвитку економіки, розробка практичних і теоретичних основ їх розвитку і впливу на стан інвестиційного потенціалу підприємства є актуальною і практично важливою задачею [1].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідженням фінансування інвестицій та застосуванням лізингу зокрема, займалися відомі зарубіжні вчені, такі, як: Х.-Й. Шпіттлер, Т. Кларк, Р. Брейлі, Л.- Дж. Гітман та ін. З переходом країн СНД до ринкових відносин розв'язанню даних питань були присвячені роботи багатьох російських (В. Газман, Н. Адамова, М. Агафонова, Е. Кабатової, А. Митяков та ін.) і вітчизняних (Б. Луціва, А. Пересади, Н. Внукової, І. Бланка, Г. Куліш, О. Шкуратов, А. Барабаш, М. Пастернак, І. Покотило тощо) науковців. Проте, через динамізм сучасних соціально-економічних, політичних процесів зазнають відповідних змін і умови здійснення лізингових операцій, які не завжди носять позитивний характер, потребують швидкого реагування і недостатньо вивчені. Тому ряд актуальних питань щодо оцінки, розвитку, фінансування та кредитування лізингу потребують додаткового дослідження.

Постановка завдання. Метою написання статті є дослідження основних напрямів державного регулювання й розвитку лізингового інвестування в Україні; визначення ознак лізингу як інвестиційного інструмента управління розвитком підприємств; довести та обґрунтувати, що лізинг є потужним фінансовим інструментом інвестування розвитку економіки загалом.

Виклад основного матеріалу дослідження. В нашій країні більшість українських підприємств потребують негайного оновлення основних фондів, технічного переозброєння виробничих потужностей що діють, введення конкурентноспроможної техніки, техніки нового покоління. Враховуючи обмеженість можливостей збільшення обсягів фінансових ресурсів, призначених для інвестування нововведень, доцільно звернути увагу на оптимізацію структури вже наявних фінансових ресурсів і на принципи, що лежать в основі їх інвестування. Досвід країн Латинської Америки і Південної Кореї показав, що навіть в умовах високих темпів інфляції існують можливості стимулювання нововведень. У цьому зв'язку слід зазначити, що особливого значення набуває застосування нетрадиційних методів інвестування інноваційної діяльності. До таких методів відноситься, зокрема, лізинг.

Розвиток лізингу є особливо актуальним для України з огляду на такі обставини. По-перше, українська економіка характеризується високим ступенем зношеності основних фондів. При цьому, підприємства змушені фінансувати інвестиції переважно із власних коштів, оскільки кредити банків, кошти інсти-

тутів спільного інвестування та інші джерела зовнішнього фінансування складають порівняно невеликий відсоток від загального обсягу капітальних вкладень в економіці. По-друге, в країні є недостатньо розвинутим сектор малих та середніх підприємств, насамперед через ускладнений доступ до фінансування.

Активне впровадження лізингових операцій сприятиме оновленню основних фондів завдяки збільшенню доступу підприємств до зовнішніх джерел фінансування інвестицій, і розвитку малого та середнього бізнесу завдяки більшій доступності лізингових операцій, порівняно з іншими інструментами запозичень. Окрім того, розвиток лізингу стимулюватиме підвищення ефективності кредитної політики банків у результаті створення конкурентного середовища між джерелами фінансування та розвиток організованого вторинного ринку багатьох видів техніки.

Однією з головних причин стрімкого та успішного розвитку лізингового ринку в провідних країнах світу є сприятлива державна політика у сфері податкового законодавства (можливість застосування прискореної амортизації та надання податкової інвестиційної пільги). Українське законодавство характеризується наявністю протиріч у визначенні основних положень організації лізингових відносин та високим податковим тиском на лізинговий бізнес.

На сьогоднішній день розвиток лізингового інвестування – це стратегічний напрямок дій державних органів влади, адже лізинг надає великі можливості для підйому народного господарства. Виступаючи як особливий спосіб інвестування, лізингові операції є своєрідною альтернативою банківському кредитуванню, оскільки лізинг заснований на тих самих принципах, що і кредит - терміновість (негайність), платоспроможність, повернення [4].

При проведенні порівняльного аналізу потрібно виходити із того, що обидва методи мають свої плюси і мінуси, які потрібно враховувати при проектуванні операції.

Переваги та недоліки обох методів інвестування в основні засоби пов'язані, передовсім, з оподаткуванням всіх учасників операції по кожному із варіантів, що досліджуються. Вартість лізингу може бути меншою або дорівнювати вартості кредиту тільки при умові використання податкових пільг [3].

Головною фінансово-економічною причиною лізингу є його цінова конкурентоздатність у порівнянні з іншими джерелами фінансування. Лізинг може дати фінансистам додаткову надійність, щоб спонукати їх надати можливість фінансування активів для нових видів діяльності. Володіння активом має переваги, порівняно з іпотекою чи борговим зобов'язанням, отримання яких може бути дуже важким, а вартість реєстрації, якщо вона необхідна, - високою. Крім того, оскільки лізинг є формою фінансування, заснованою на активі, потреба в додаткових гарантіях є більшою, ніж при інших формах фінансування.

З використанням лізингу ефективність орендованого устаткування зростає. Висока рентабельність лізингу та наявність чіткої нормативної бази можуть сприяти форсуванню темпів розвитку цієї операції. При дефіциті внутрішніх капіталовкладень такий шлях є виходом із створеної ситуації.

Для того, щоб організувати будь-яке виробництво товарів, надання послуг, виконання робіт або розширити масштаби вже розпочатої справи необхідні певні витрати. Дістати у своє розпорядження нові робочі машини, обладнан-

ня можна двома способами – придбати чи взяти в оренду. Придбання тих чи інших потужностей можливе тільки тоді, коли покупець має достатні власні кошти або одержить довгостроковий кредит у банку. Більшість суб'єктів підприємницької діяльності в Україні не можуть ні виділити кошти для інвестицій, ні взяти в кредит, бо не спроможні забезпечити його заставою, а за інших умов банки кредитів не надають.

На сьогодні одні підприємства мають готову для реалізації продукцію (машини, обладнання, транспортні засоби, обчислювальну та іншу техніку), а інші – потенційні споживачі – не мають коштів для її придбання. Споживачі готові взяти основні засоби в лізинг, але це не влаштовує продавця. У цьому разі і виникає необхідність у лізингодавцеві, який придбає цю техніку і здає її в лізинг споживачеві. В умовах високих ставок на кредити банків лізинг є одним із напрямів здійснення технічного переозброєння підприємств, які не мають достатніх власних оборотних засобів.

Лізинг дозволяє не залучати позиковий капітал і не «заморожувати» власний, економити на затратах, пов'язаних з володінням майном, установлювати за погодженням з лізингодавцем гнучкий порядок здійснення лізингових платежів. Ось чому останнім часом багато фахівців органів державного управління, господарські керівники, підприємці та менеджери, наукові працівники виявляють інтерес до питань розвитку в Україні лізингу майна.

Загалом, лізинг як форма підприємницької діяльності дуже важливий, оскільки для виробників розширяється можливість збуту власної продукції, особливо тієї, яка дорого коштує. Для лізингодавця лізинг – це більш економічно вигідна форма здачі майна в найм завдяки порівняно високому рівню лізингових платежів. Лізингоотримувачеві надається можливість оперативного поновлення виробничих фондів за рахунок отримання нового дорогого обладнання в користування без його повної оплати. Лізинг одночасно активізує інвестиції приватного капіталу у сферу виробництва, поліпшує фінансовий стан безпосередніх товаровиробників і підвищує конкурентоспроможність малого і середнього вітчизняного бізнесу.

Чим же привабливий лізинг? Які його найбільш суттєві економічні вигоди:

1. Можливість застосування учасниками в лізинговій операції механізму прискореної амортизації об'єкта лізингу.
2. Можливість зарахування предмету лізингу на баланс лізингоодержувача або лізингодавця із зазначенням, що майно взяте/передане у лізинг.
3. Лізинг звільняє орендаря від процедур і витрат, пов'язаних із володінням майном, тому що юридичним власником залишається орендодавець.
4. Заощаджувати при сплаті підприємством податків користуючись податковими пільгами.
5. Лізинг дає змогу не залучати позиковий капітал, не «ускладнювати» активи підприємства і допомагає підтримувати оптимальне співвідношення власного і позикового капіталу.
6. Переговори з виробниками і постачальниками, оформлення договорів купівлі-продажу, при потребі реєстрацію майна проводить лізингодавець, що скорочує матеріальні витрати та економію часу лізингоодержувача.

При інвестиційному проектуванні потрібно мати на увазі, що, не дивлячись на велику кількість переваг, лізинг має і деякі недоліки в порівнянні з кредитом.

Зокрема, лізинг має більш складний механізм в організації операції, оскільки потрібно узгодити інтереси декількох, а інколи навіть багатьох учасників.

Основним з негативних моментів є те, що отримуючи майно по лізингу, підприємство отримує право розпорядження майном, тільки після виконання всіх умов договору лізингу, ставши власником активу. Також, у випадку виходу з ладу устаткування, платежі відбуваються у встановлені строки [2].

Висновки. Україна стала на шлях глибоких соціально-економічних перетворень, неодмінною умовою успішного здійснення яких є розвиток виробничої сфери. Тут необхідно використовувати альтернативні методи фінансування витрат на оновлення матеріальної бази і модифікацію виробництва. Однією з таких альтернатив може стати лізинг – ефективний інструмент оновлення основних фондів без значних одноразових витрат капіталу.

Отже, на загальнодержавному рівні лізингове інвестування виступає не лише засобом стимулювання реалізації нової техніки і прискорення оновлення основних фондів, а й дає поштовх для розвитку національної економіки в цілому, підвищення її якісного рівня. Державна підтримка та вивчення етапів організації лізингової діяльності суб'єктами господарювання дозволить використовувати лізинг як ефективний механізм залучення довгострокових інвестиційних ресурсів в реальний сектор економіки.

Незважаючи на економічні переваги впровадження лізингу, в Україні він не дуже поширений. Можна назвати багато факторів, що стримують його розвиток, але головним з них є відсутність нормативно-правової бази, яка б досконало регулювала б лізингову діяльність. Закону України «Про лізинг» недостатньо для стимулювання розвитку лізингового бізнесу. Проте, активне впровадження лізингових операцій на підприємствах України може стати потужним імпульсом технічного розвитку, переобладнання виробництва і структурної перебудови економіки. Отже, лізинг – один із головних механізмів фінансової підтримки суб'єктів підприємництва, тому що це – строкове, цільове і платне користування майном відповідно до умов, визначених конкретним договором (контрактом), а також довгострокова оренда обладнання, транспортних засобів, споруд виробничого призначення тощо і використовується як одне з позикових джерел формування інвестиційних ресурсів.

Список використаних джерел:

1. Дзюба Ю. В. Лізинг як фінансовий інструмент розвитку інвестиційної діяльності / Ю. В. Дзюба // Науковий вісник МДАУ.- № 2 (ч. 2).- 2010.- 148 с.
2. Куліш Г. П. Лізинг основного капіталу та перспективи його розвитку в національній економіці / Г. П. Куліш, К. В. Кравченко // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. - № 3 – С.16-20.
3. Рязанова Н. Потенційні лізингоодержувачі сільськогосподарської техніки / Н. Рязанова // Лізинг в Україні.- 2008.- № 1.
4. Шкуратов О. І. Лізинг як інвестиційний інструмент управління розвитком аграрних підприємств / О. І. Шкуратов // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. - № 1 – С.16-20.

Рецензент – д.е.н., професор Плаксієнко В. Я.